

Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
Bhar.I.713/2021/5.

A Debreceni Ítéltábla Debrecenben, a 2022. április 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. november 5. napján meghozott 2.Bf.269/2021/11. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Járásbíróság a 2021. május 5. napján kihirdetett 19.B.558/2020/16. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Büntető törvénykönyvről szóló 2021. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 248. § (1) bekezdés b) pont és (2) bekezdés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében. Ezért mint többszörös visszaesőt 8 hónap szabadságvesztés büntetésre és 1 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. Kimondta, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a szabadságvesztés büntetés háromnegyed résznek, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

Az elsőfokú bíróság a vádlottat ugyanakkor az ellene 2 rendbeli hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette miatt emelt vád alól felmentette [Btk.248. § (1) bekezdés b) pont és (2) bekezdés]. A vádlott vagyonára 17 862 557 Ft erejéig vagyonelkobzást rendelt el és határozott a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen egyrészt az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére a részbeni felmentés miatt, a bűnösség vád szerinti megállapítása és a büntetés súlyosítása érdekében, másrészt a vádlott és a védő éltek jogorvoslattal elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése céljából.

[3] A két irányú fellebbezéseket elbírálv a másodfokú eljárásban a Nyíregyházi Törvényszék a 2021. november 5. napján meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a vádlott bűnösségét további 2 rendbeli hulladékgazdálkodás rendjének

megsértése büntetében [Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont és (2) bekezdés] is megállapította. A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést halmazati büntetésként 1 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetést 2 évre súlyosította. Kimondta, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A vagyonekobzás összegét 17 987 480 Ft-ban állapította meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[4] A törvényszék ítélete ellen a vádlott és védő a 2 rendbeli hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetékének vádja alóli felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése végett terjesztettek elő másodfellebbezést.

[5] Az ügyészség tudomásul vette a másodfokú bíróság határozatát.

[6] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.394/2021/2. számú észrevételében a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak tartva a másodfokú ítélet helyben hagyását indítványozta.

[7] Az ítéltábla a védelmi másodfellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 620. § (1) bekezdése alapján – utalva a Be. 617. §-ra is – nyilvános ülésen bírálta el.

[8] A nyilvános ülésen az ügyész a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[9] A védő kifejtette, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság úgy mérlegelte felül az elsőfokú ítéletet, hogy nem vett fel bizonyítást, így a bizonyítékok eltérő értékelésére és eltérő tényállás megállapítására nem volt törvényi lehetősége. A fellebbezést fenntartva elsősorban a vádlott részbeni felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését, közérdekű munka, vagy pénzbüntetés alkalmazását indítványozta.

[10] A vádlott és a védő másodfellebbezése nem alapos.

[11] A harmadfokon eljáró ítéltáblának elsőként abban kellett állást foglalnia, hogy a vádlott esetében megnyílt-e a harmadfokú felülbírálat lehetősége vagy sem. A Be. 615. § (1) bekezdése az első- és másodfokú bíróság ellentétes döntését kívánja meg a joghatályos másodperorvoslathoz. E törvényhely (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett. Az ítéltábla álláspontja szerint ebből értelemszerűen következik, hogy a másodfellebbezések joghatályosak.

[12] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpont alapján felülbírált a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, és azon rendelkezését, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntésével összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint a b) pont értelmében az elsőfokú és másodfokú eljárást arra tekintet nélkül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Emellett a Be. 618. § (2) bekezdése alapján hivatalból revízió alá estek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezések.

[13] A 2021. január 1-jétől módosult Be. 618. § (3) bekezdés a) pont, b) pont ba) és bb) alpontok alkalmazásával a felülbírálat kiterjedt továbbá az ítélet fellebbezéssel nem érintett részére is a Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pontjában meghatározottak szerint (abszolút eljárási szabálysértések, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezések abból a szempontból, hogy nincs-e helye felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének, a bűncselekmények minősítése és a büntetéskiszabást érintő rendelkezések). A törvénymódosítás a harmadfokú felülbírálatot jóval szélesebb körben vonta meg, lehetőséget teremtve a törvényes döntésre azon bűncselekményeknél is, melyeket fellebbezés nem érintett. Ugyanakkor nem bírálható felül az ítéletnek azon felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek [Be. 618. § (4) bekezdés]. A jogszabályváltozás lényegi eleme, hogy a perorvoslattal nem támadott rendelkezéseknél már nem feltétele a felülbírálatnak a másodfellebbezés alapossága. Ez hangsúlyos változtatás a harmadfokú eljárásban, mert a fellebbezéssel nem érintett, bűnösséget kimondó rendelkezésekre is kiterjeszti a jelzett szempontok szerint a felülbírálatot. Ezáltal a „revíziós lépcső” logikai rendje is megvalósul, azaz: a fellebbezés alaposságának megítélése nem előzheti meg a például a perjogi szabályok megtartásának ellenőrzését.

[14] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy feltétlen, hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem történt az elsőfokú és másodfokú eljárásban.

[15] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[16] Megalapozott tényállás esetén a harmadfokú eljárásban az irányadó tényállás az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás, azonban ennek részbeni megalapozatlansága folytán a másodfokú bíróság által helyesbített, illetve kiegészített tényállás, avagy a másodfokú bíróság által megállapított eltérő tényállás.

[17] Abban az esetben azonban, ha a másodfokú bíróság ítélete a harmadfokú eljárásra okot adó, a bűnösség körében ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, arra harmadfokú döntés a megalapozatlanság orvoslása nélkül nem alapozható. Az ellentétes döntés alapjául

szolgáló tényállás részbeni megalapozatlansága kiküszöbölésére a harmadfokú eljárásban is sor kerülhet. Ha a hiánytalan vagy helyes tényállás megállapítására lehetőség van, akkor ennek megállapítására a harmadfokú bíróság hivatalból köteles, de ez a lehetőség jóval szűkebb, mint a másodfokú eljárásban. Egyrészt a harmadfokú eljárásban bizonyítás felvétele nem foganatosítható a törvény kifejezett tilalma folytán [Be. 619. § (2) bekezdése], másrészt a harmadfokú bíróság a tényállás kiegészítését, helyesbítését, a tényállás megállapítása során történt helytelen ténybeli következtetés korrekcióját kizárólag az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján végezheti el [Be. 619.§ (3) bekezdése], majd a harmadfokú bíróság az ellentétes döntés alapjául szolgáló tények körében azok kiegészítésével, vagy helyesbítésével megalapozottá tett tényállás alapján bírálja felül a másodfokú bíróság ítéletét.

[18] Az ügyben a másodfokon eljáró törvényszék rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan, mert a tényállás részben ellentétes az iratok tartalmával és az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényre is helytelenül következtetett. Az elsőfokú bíróság a felmentő rendelkezések során az általa is megállapított tényekből téves jogi következtetést vont le. E részbeni megalapozatlanság azonban a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontjában írtaknak megfelelően az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, valamint ténybeli következtetés alapján a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető volt, melynek eredményeképpen az eltérő tényállás a Be. 593. § (3) bekezdése alapján lett irányadó a másodfokú eljárásban.

[19] E részben megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy az elsőfokú ítéletben felmentéssel érintett cselekményeknél a helyesbítés körét meghaladóan eltérő tényállás megállapítására került sor, melyre a törvény lehetőséget ad már bizonyítás felvétele nélkül is ténybeli következtetéssel a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján. A másodfokú bíróság is kifejezetten felhívta e törvényi rendelkezést, melyből következik, hogy az újabb bűncselekményekre vonatkozó tényállás már eltérő az elsőfokú ítélettől, mert e körben az ügyet „megfordítva” megnyitotta a bűnösség törvényes megállapításának lehetőségét. Ez az úgynevezett ténybeli nagyreformáció, mely a Be. másodfokú eljárásának egyik kardinális új eleme a korábbi szabályozáshoz képest.

[20] A védői érvekre megjegyzendő, hogy ügyészégi indítvány nélkül bizonyítás felvételével valóban nem kerülhetett volna sor a vádlott terhére eltérő tényállás megállapítására, viszont a másodfokú bíróság bizonyítást nem vett fel, a ténybeli következtetés pedig törvényes módja az eltérő tényállás megállapításának.

[21] A ténybeli revízió keretében rögzítendő, hogy a másodfokú bíróság által a fellebbezéssel sérelmezett döntéssel kapcsolatban megállapított tényállás részben megalapozatlan, kis részben hiányos [Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja], mely részbeni megalapozatlanság a Be. 619. § (3) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhetővé vált a harmadfokú eljárásban a következők szerint.

- A vádlott 2015. december 4. napján a cég1 részére 59 040 Ft, 2016. szeptember 28-án az cég2-nek 65 883 Ft értékben értékesítette az ólomakkumulátorokat.

Előbbiek rögzítésének a vagyonekobbzás pontos meghatározásánál van jelentősége. Az értékesítés összege ténykérdés, melyet egyébként az elsőfokú ítélet is tartalmazott. A vagyonekobbzás már valóban jogkérdés, de azt az ítéleti tények alapozzák meg. E részben utal rá az ítéltábla, hogy a tényállás módosításának kizárólag a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő tények esetén van helye. E feltétel adott volt, ezért a másodfokú ítélet kisebb mérvű megalapozatlanságának orvoslására volt perjogi lehetőség.

[22] A kiegészítéssel a másodfokú bíróság döntésén alapuló tényállás megalapozott, így a harmadfokú bíróság a határozatát a Be. 619. § (3) bekezdésének felhívásával ezen javított tényállásra alapította.

[23] Az eltérő és már irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság helytállóan vont következtetést a vádlott bűnösségére a további 2 rendbeli hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette tekintetében [Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont és (2) bekezdés], hiszen a vádlott 2015. december 4-én az összesen 369 kg, míg 2016. szeptember 28-án az összesen 370 kg ólomakkumulátor gyűjtésével, szállításával, majd értékesítésével szintén megsértette a hulladékgazdálkodásról szóló törvény rendelkezéseit. A veszélyes hulladék a vádlott által sem vitatottan nem a saját háztartásában keletkezett.

[24] A másodfokú bíróság kifogástalanul állapította meg, hogy a vádlott tevékenysége nem volt hasznosnak nevezhető, hiszen az jogszabályi tilalomba ütközött. Az adott bűncselekmény társadalomra veszélyességét a jogalkotó az 1-5 éves büntetési tételkerettel is kifejezésre juttatja. Amint a másodfokú bíróság e körben is helyesen érvelt, a vádlottat a jogszabály nem ismerése nem mentesítheti a cselekmény elkövetésének következményei alól, mint ahogy a jogszabályi rendelkezésekben való tévedés sem. Ebből következően a védői érvekkel szemben gondatlan elkövetés megállapítása sem kerülhetett szóba.

[25] A fentiekből következőleg az ügyben nem volt helye felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének.

[26] A jogszabályi hivatkozások között a másodfokú határozatot illetően a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 2. § (1) bekezdés 48. pontja és az 55. § (1) bekezdése is felhívandó a veszélyes hulladék fogalma kapcsán. Az elsőfokú ítélet [18] és [19] bekezdésében rögzítettek is értelemszerűen figyelembe kell venni az ólomakkumulátorok veszélyes hulladékként történő meghatározásánál.

[27] A kiterjesztett felülbírálat kapcsán utal rá a harmadfokú bíróság, hogy a fellebbezéssel nem érintett cselekményrészek tekintetében is törvényes a bűnösség megállapítása, felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének nem volt helye [Be. 618. § (3) bekezdés].

[28] A büntetés kiszabásánál irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket a törvényszék túlnyomórészt feltárta. Az ítéltábla megjegyzi ugyanakkor, hogy nem a bűncselekmények halmazata a súlyosító körülmény, hanem a kettőnél több halmazat, hiszen eleve halmazati büntetést kellett kiszabni a vádlottal szemben. Enyhítő körülmény azonban az időmúlás.

[29] A büntetés kiszabásakor a bíróságok elmulasztottak hivatkozni a középértékre, a Btk. 80. § (2) és (3) bekezdésére.

[30] A Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tetтарыыos büntetést; a középértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.).

[31] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános büntetékiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002. (II. 20.) AB határozat III. 1. 3.).

[32] A Btk. 80. § (3) bekezdése viszont kimondja, hogyha e törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

[33] Az ítéltábla álláspontja, hogy a másodfokú bíróság a vádlottal szemben a büntetékiszabási elveknek megfelelő, a büntetési célok elérésére alkalmas, tetтарыыos büntetést szabott ki, a középértéktől való eltérés is indokolt volt (1214/B/1991. AB határozat).

[34] A többszörös visszaesővel szemben kiszabott, a büntetési tétel középértékét el nem érő szabadságvesztés és az ahhoz igazodó közügyektől eltiltás túl szigorú büntetésnek nem

tekinthető. A vádlott személyi társadalomra veszélyességét és a cselekmény súlyát a másodfokú bíróság által kiszabott büntetés megfelelően tükrözi, lényeges enyhítésére nem kerülhetett sor, ezért a védelmi fellebbezés e részben sem volt alapos.

[35] A büntetéskiszabást érintő másodfokú indokolás annyiban helyesbítendő, hogy a vádlott a Btk. 38. § (4) bekezdés d) pontja alapján nem bocsátható feltételes szabadságra, mert a vádlott a bűncselekményeket részben a korábbi szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt követte el.

[36] A másodfokú ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek.

[37] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a törvényszék ítéletét a fellebbezések alaptalansága miatt a Be. 623. § alapján helyben hagyta.

Debrecen, 2022. április 5.

Dr. Háger Tamás s.k a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva s.k előadó bíró, Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.Bf.269/2021/11. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. április 5.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke